

Harstad kommune
Attraktivt hele livet

Kommunal Planstrategi

2016-2019

Vedtatt i Kommunestyret 27.05.2016

Innhold

Kommunal planstrategi	1
Regionale føringer og nasjonale forventninger	2
Utviklingstrekk og utfordringer	3
Demografi.....	3
Økonomi.....	4
Næring og sysselsetting.....	5
Folkehelse og levekår	6
Kultur, oppvekst og utdanning	7
Helse og omsorg.....	9
Byutvikling	10
Øyriket.....	15
Sentrale satsningsområder i planperioden	16
Planstatus og -evaluering	18
Planoversikt.....	23

Kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi er et verktøy med formål å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp med eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Kommunal planstrategi erstatter det obligatoriske kravet til rullering av kommuneplanen som lå i tidligere Plan- og bygningslov. Planstrategien er ikke en plan hvor man tar stilling til mål og strategier, men en arena for å drøfte behov og utviklingstrekk i kommunen. Ved å definere kommunens planbehov kan man gjennom tidlig prioritering effektivisere den videre planprosessen. På denne måten sørger man for at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke mer omfattende enn nødvendig. Bestemmelsene om kommunal planstrategi er nedfelt i Plan- og bygningsloven § 10-1.

Planstrategien bør inneholde:

- Analyse av utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og miljø
- Drøfting av hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi for god sammenheng mellom samfunnsutviklingen og arealbruk
- Vurdering av sektorenes planbehov
- Vurdering av prioriterte planoppgaver og revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Kommunal planstrategi skal vedtas i kommunestyret hver valgperiode, senest ett år etter konstituering, og helst så tidlig som mulig. På denne måten blir planstrategien et verktøy for det nye kommunestyret til vurdering av planbehovet innen kommunestyreperioden.

Kommuneplanen skal inneholde en samfunnsdel og en arealdel. Det er hensiktsmessig å legge føringene for samfunnsdelen først, slik at arealdelen blir en konsekvens av denne. Ved å definere ønsket samfunnsutvikling vil man kunne lage en langsiktig arealplan som retter seg etter dette. Planstrategien er et verktøy for å legge føringer for hvilke temaer som skal prioriteres i samfunnsdelen, og følgelig også arealdelen av kommuneplanen. Videre vil det vurderes hvilke sektorplaner som skal videreføres, oppdateres eller utarbeides innenfor planperioden.

Planstrategien skal utrede:

1. Status, utviklingstrekk og trender
2. Hovedutfordringer og muligheter

Kommuneplanen skal utrede:

3. Hvor vil vi – mål
4. Hva skal til for å komme dit - strategier

Kommunens sektorplaner bør være utarbeidet i henhold til kommuneplanens samfunnsdel for å sikre sammenheng mellom overordnede utviklingsmål og tiltak i de enkelte innsatsområder. Kommunens hovedoppgaver er å være samfunnsutvikler og tjenesteyter, og disse rollene henger tett sammen. Det er viktig at kommunen gjennom aktiv samfunnsutvikling jobber for å møte tjenestebehovene. Tilflytting, utdannelsesnivå og helsetilstand er eksempler på forhold som kommunen skal påvirke. Dette er forhold som har betydning for etterspørsel etter kommunale tjenester.

Vurderingene i dette dokumentet er gjort på bakgrunn av statistikk og prognoser fra SSB mm., samt innspill fra fagansvarlige i kommunen. Oppstart er annonsert i Harstad Tidende. Varslingsbrev er sendt statlige og regionale myndigheter.

I kommende rullinger av kommunal planstrategi anbefales at kunnskapsgrunnlaget utarbeides i forkant av lokalvalg, slik at det nye kommunestyret kan starte sin periode med å prioritere planoppgaver.

Regionale føringer og nasjonale forventninger

Regionale føringer som bør legges til grunn for kommunens arbeid med planstrategi og øvrig planlegging:

- Kunnskapsgrunnlag til regional planstrategi (2015)
- Fylkesplan for Troms 2014-2025
- Regional plan for landbruk i Troms 2014-2025
- Regional transportplan for Troms 2014-2023
- Regional plan for handel og service i Troms 2015-2024
- Regional klima- og energistrategi for Troms 2015-2025
- (under utarbeidelse) Regional plan for reindrift
- Vannforvaltningsplan for vannregion Troms 2016-2021
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2015-2026
- (kommende) Regional biblioteksplan 2016-2027
- (kommende) Regional plan for idrett og anlegg for fysisk aktivitet for Troms 2016-2027

Nasjonale forventninger:

1. Gode og effektive planprosesser
2. Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
3. Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Utviklingstrekk og utfordringer

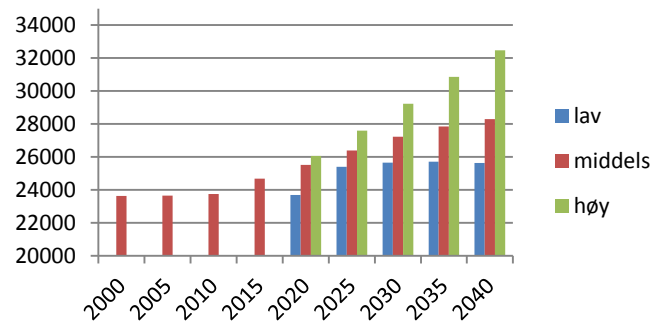
Demografi

Befolkningsutviklingen i Harstad¹ har vært preget av stabilt folketall, med noe høyere vekst de siste årene. Fra 2000 til 2010 lå den årlige økningen på 0,1 %. De siste fem årene, fra 2010 til 2015, har folketallet økt med 0,8 % årlig, mot 1,3 % for Norge totalt. Folkemengden 1. januar 2015 var 24 676 personer. Dersom prognosene fra SSBs middelalternativ slår til vil befolkningsveksten de neste fem årene bli 0,7 % i året.

Flyttestrømmene i Norge går i store trekk fra nord mot sør og fra distriktene mot byene. Som regionsenter i Sør-Troms kan Harstad by derfor antas å oppleve videre vekst i befolkningen i årene som kommer.

Befolkningsveksten i Harstad skyldes likevel først og fremst fødselsoverskudd samt utenlandsk innflytting. Av innenlandsk flytting ser man de nasjonale tendensene også i Harstad, med utvandring av unge voksne til de større byene i Sør-Norge.

Befolkningsutvikling 2000-2040

Framskrivning 2015-2040	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
Barnehage 0-5 år	1694	1697	1684	1725	1763	1787	1874	1853	1820	1803
Grunnskole 6-12 år	1961	1993	2046	2048	2053	2096	2164	2306	2319	2284
Ungdomsskole 13-15 år	877	863	821	849	871	857	941	946	1014	1019
Videregående 16-19 år	1320	1255	1266	1230	1170	1171	1185	1246	1302	1362
Unge 20-24 år	1793	1801	1771	1725	1735	1665	1506	1545	1565	1629
Voksne 25-66 år	13217	13265	13342	13419	13496	13617	13808	13970	14065	14085
Eldre 67-79 år	2642	2797	2911	3030	3112	3176	3538	3531	3657	3804
Eldre 80 år +	1105	1106	1105	1115	1140	1139	1382	1819	2096	2314
Sum	24609	24777	24946	25141	25340	25508	26398	27216	27838	28300

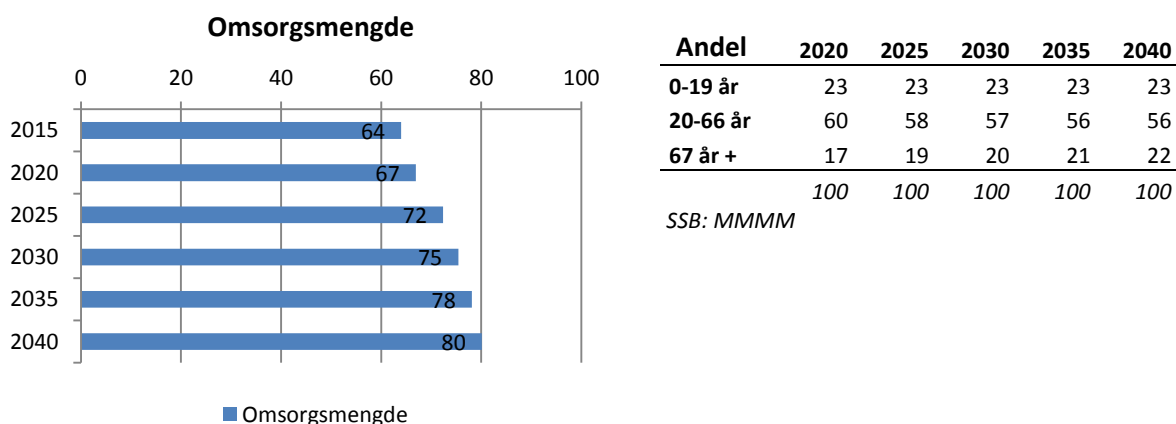
Endring 2015-2040	2015-20	2020-25	2025-30	2030-35	2035-40	2015-40
Barnehage 0-5 år	93	87	-21	-33	-17	109
Grunnskole 6-15 år	115	152	147	81	-30	465
Videregående 16-19 år	-149	14	61	56	60	42
Unge 20-24 år	-128	-159	39	20	64	-164
Voksne 25-66 år	400	191	162	95	20	868
Eldre 67-79 år	534	362	-7	126	147	1162
Eldre 80 år +	34	243	437	277	218	1209
Sum	899	890	818	622	462	3691

¹ Fra 1. januar 2013 er Harstad og Bjarkøy kommuner slått sammen til Harstad kommune. All statistikk som her presenteres for Harstad viser de to tidligere kommunene samlet.

Framskrivning for utvikling i befolkningssammensetningen viser at Harstad vil få en eldre befolkning de neste årene. Andel barn og ungdom vil ligge stabilt, mens andel eldre vil øke kraftig. Befolkningen på 80+ år vil få den kraftigste økningen i tidsrommet 2025-2030, og vil mer enn fordobles innen 2040.

Utviklingen kan illustreres med en indikator for «omsorgsmengde», som viser hvor stor andel av befolkningen som ikke er i arbeidsfør alder (her definert som under 20 år og over 67 år) per person i arbeidsfør alder (20-66 år). Dersom Harstads utvikling følger SSBs middelalternativ vil omsorgsmengden øke fra 0,64 i dag til 0,80 i 2040.

Hovedutfordringer befolkningsutvikling:

- Fordobling av antall eldre over 80 år innen 2040
- Økt tjenestebehov og lavere andel i arbeidsfør alder
- Innenlandsk utflytting
- Usikkerhet angående omfang av innvandring. Behov for tverrsektoriell innsats for integrering, utdanning, helseoppfølging osv.

Økonomi

Harstad kommune har de siste årene gjennomført en stor omstilling med sikte på å redusere driftsutgiftene for å få en sunn kommuneøkonomi som gir handlingsrom for utvikling og fornying. Regnskapet for 2015 viser et akseptabelt driftsresultat.

Likevel har Harstad kommune fortsatt et høyere driftsnivå enn sammenlignbare kommuner, spesielt innenfor de store tjenesteområdene pleie og omsorg og grunnskole. Harstad kommune har en langsiktig gjeld som tilsvarer ca. 130 % av driftsinntektene og ca. kr 100.000,- per innbygger. Det er planlagt store investeringer i økonomiplanperioden og Harstad kommune betaler bare minimumsavdrag. Dette medfører at gjelden vil øke ytterligere og at en større andel av inntektene vil gå med til å dekke renter og avdrag og dermed fordre ytterligere

omstilling. Rentenivået er historisk lavt og det må på sikt tas høyde for at rentene vil øke. Økte fremtidige pensjonskostnader og økte demografiske utfordringer samt forsinket vedlikehold vil også kreve ytterligere omstilling.

Kommunens planbehov må prioritere å møte kommunens utfordringer. Harstad kommunes vanskelige økonomiske situasjon gjør imidlertid at utarbeidelse av planer som krever avsetning av kommunale ressurser (prosesskostnader) i liten grad kan prioriteres. En gjennomføring av disse planene forutsetter så langt som mulig skalering til det som kan gjennomføres innen de personalressurser og med den kompetanse som finnes i Harstad kommune i dag, eventuelt gjennom eksterne tilskudd.

Næring og sysselsetting

Harstad kommune har i perioden 2009-2013 hatt en næringsplan med fokus på følgende strategiområder:

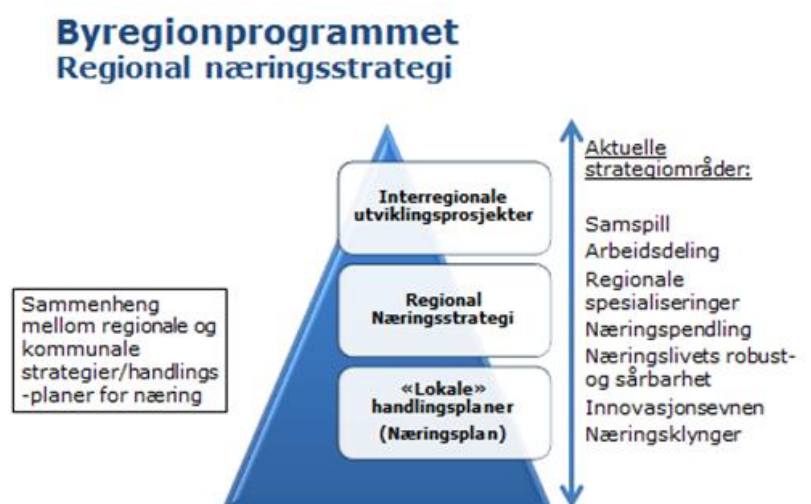
- Arenaskaping
- Aktiv næringsutvikling
- Natur, kultur og opplevelser
- Samferdsel og kommunikasjon
- Kompetanseutvikling og rekruttering

Planen fikk forlenget virketid gjennom en prosess med rullering og oppdatering av tiltak etter utløp av planperioden. Næringsstrukturen i Harstad og omkringliggende kommuner bærer stadig mer preg av en funksjonell næringsregion hvor behovet øker for samspill og koordinering mellom kommuner i regionen. Harstad har i denne sammenheng sluttet seg til Byregionprogrammet i regi av KMD, med Sør-Troms regionråd som prosjekteier. Programprosjektet står på to hovedpilarer;

- Strategi for stedsutvikling
- Regional næringsstrategi

Byregionprogrammets regionale næringsstrategi vil være fundament for planarbeid på næringssiden i kommende planperioder (2016-2023).

Regional næringsstrategi vil bygge på følgende struktur:

For planperioden prioriteres lokale næringsplaner/strategier innen petroleum, primærnæringene og reiseliv.

Syssetning: I Norge ligger arbeidsledigheten² på 3,4 prosent av arbeidsstyrken i januar 2016, en økning på 13 prosent siden samme tidspunkt 2015. Ledigheten har det siste året økt for alle aldersgrupper. Den største økningen finner vi blant personer over 60+ år. Arbeidsledigheten har økt betydelig for menn. Gruppen med høyest ledighet er menn mellom 20 og 24 år, med 6,3 prosent av arbeidsstyrken, en økning på 12 prosent på ett år.

I Troms lå arbeidsledigheten i januar 2016 på 2,4 prosent av arbeidsstyrken, og er dermed det fylket med lavest ledighet i Norge. Harstad har 2,6 prosent ledighet, 13 prosent mer enn samme tidspunkt i 2015.

Se for øvrig *Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer Harstad kommune (2015)*.

Folkehelse og levekår

Folkehelseloven av 2012 bygger opp under viktigheten av tverrsektoriell innsats og påpeker at ansvaret for å ivareta helse og forebygge helsearbeid ikke utelukkende angår helsesektoren, men alle kommunens sektorer – «Helse i alt vi gjør». Folkehelse vil derfor bli behandlet som et overordnet tema i revisjonen av kommuneplanens samfunnsdel.

Harstad kommune har i henhold til Folkehelseloven utarbeidet en *Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer (2015)*. Denne skal rulleres hvert fjerde år, og være et kunnskapsgrunnlag for kommunal planlegging. Dokumentet i sin helhet ligger vedlagt kommunal planstrategi. Under følger en oppsummering av de viktigste utfordringene når det gjelder helsetilstand i befolkningen. Det er lagt vekt på «nye» utfordringer som krever større innsats i årene fremover:

Befolkningssammensetning

- Økende andel eldre, spesielt over 80 år, vil sannsynligvis medføre økning i aldersrelaterte sykdommer og hjelpe- og omsorgsbehov.
- Tilrettelegge for, integrere og ivareta en økende andel flyktninger og innvandrere med komplekse helseutfordringer, både fysisk og psykisk.

Oppvekst- og levekår

- Høy andel uføretrygdede.
- Frafall fra videregående skole og opplæring, og fravær i ungdomsskole og videregående skole og opplæring.
- Økt arbeidsledighet blant unge.
- Manglende oversikt på boligsosial situasjon

Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

- Høy andel som bruker bil som transportmiddel. Dette kan blant annet føre til høye verdier av NO₂ ved hovedveiene i sentrum, spesielt på kalde, klare dager.

² Statistikk hentet fra NAV og SSB

- Ta hensyn til faktorer som påvirker fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø i arealplanleggingen.

Skader og ulykker

- Høyt antall innleggelser på sykehus etter ulykke.
- Høy skaderate i aldersgruppen 13-24 år
- 74 % av skadene blant innbyggere over 65 år er fallskader.

Helserelatert atferd

- Inaktivitet og stillesitting.
- Store sosiale ulikheter i helseatferd, ut fra utdanning og inntekt.
- Kosthold og betydningen av valgt kosthold.
- Manglende oversikt over reell alkoholbruk/misbruk.

Helsetilstand

- Høy andel med psykiske symptomer og ensomhet, også blant ungdom.
- Økende antall mennesker med sykdommer og lidelser knyttet til livsstil og levevaner.
- Store sosiale ulikheter.
- Forekomst av demens, overvekt/fedme og ensomhet er lidelser som vokser hurtig og som kommunen ikke har gode nok tilbud/tiltak for å imøtekomme eller forebygge.

Kultur, oppvekst og utdanning

Harstad kommunes *Strategisk plan for oppvekst 2016-2021*

Inkluderende oppvekst ble vedtatt i 2015. Planen gir en god oversikt over oppvekstområdet i Harstad kommune, med situasjonsbeskrivelse av utfordringsbildet, og tilhørende strategier, innen barnehage, skole, kultur og fritid, og forebyggende arbeid. Den er et viktig verktøy for en helhetlig tilnærming til det komplekse feltet oppvekst utgjør. Som en del av strategien er det vedtatt å utarbeide:

- Handlingsplan mot vold og overgrep
- Handlingsplan mot barnefattigdom
- Kulturplan

Frafall i videregående skole og opplæring er et nasjonalt problem, og dette gjelder også Harstad. Forebyggende arbeid gjennom barnehage og skole er en viktig oppgave for kommunen. Forskning viser til sammenheng mellom læringsresultater i grunnskolen og gjennomføring av videregående skole og opplæring.

Harstad kommune har per i dag tilstrekkelig antall barnehageplasser til å dekke behovet for alle barn med lovbestemt rett til barnehageplass. Erfaringer fra opptak de siste årene viser imidlertid at Harstad har en underdekning på barnehageplasser sentrumsnært.

Harstad kommunes elevtall vil holde seg jevnt på ca. 2800 elever de neste årene, med en svak vekst. Veksten forventes å komme i området Bergseng-Kila. Ny Harstad skole ferdigstilles høsten 2017.

Høyskolen i Harstad er fra 1. januar 2016 blitt en del av UiT – Norges Arktiske Universitet. Som vertskommune vil det være viktig for Harstad kommune å ha et godt samarbeid med universitetet. Kunnskap og forskning vil være viktig både for kommunen som tjenesteyter og for lokalt næringsliv. Studenter i byen skaper «liv og røre», og ikke minst potensielt fremtidige borgere.

Kultur

Kultur er en viktig del av Harstads historie og identitet. Harstad er vertsby for nasjonalt og internasjonalt viktige festivaler, i tillegg til mindre lokale arrangementer. Vi har landsdelens største kulturhus hvor blant andre Forsvarets Musikkorps Nord-Norge holder til, og i 2014 ble vi verdens første friby for forfulgte musikere. Det er også politisk vedtatt at Harstad er en syngende kommune.

Harstad kommune ønsker å fortsette å utvikle et kulturtilbud som øker livskvaliteten for innbyggerne, skaper bolyst og bygger identitet. Harstad har et høyt antall profesjonelle kulturarbeidere bosatt i kommunen, som gir gode vekstvilkår til nye prosjekter og samarbeid innen kulturnæringer.

Kommune arbeider for å gi sine innbyggere et kulturtilbud som kommer alle til gode, blant annet ved å utvikle den nylig omorganiserte kulturenheten til et kulturelt ressurscenter. Dette både som en del av kommunens samlede kulturtilbud, og som aktiv, ressurskapende samarbeidspartner for det frivillige.

Idrett og fysisk aktivitet

Idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv er det området som engasjerer flest mennesker i fritiden. Det krever aktiv samfunnsplanlegging for å ivareta disse interessene, og for å få til en fornuftig tilrettelegging og organisering av de ulike aktivitetene.

Flere rapporter viser til at befolkningen trener aktivt og ofte, og stadig færre trener aldri. Til tross for at stadig flere rapporterer at de trener og mosjonerer på fritiden, har det totale omfanget av fysisk aktivitet i befolkningen gått ned. Det skyldes i stor grad en redusert hverdagsaktivitet, blant annet har vi mer stillesittende arbeid, vi går mindre i hverdagen, gjør mindre arbeid på og i huset enn tidligere.

Harstad har et stort mangfold av ulike idrettslag og foreninger som jobber for å skape et tilbud på sitt område. Lett tilgjengelighet og lav terskel for deltakelse er viktig for at alle skal ha mulighet til å delta og oppleve glede. Kommunen skal være med og legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Terskelen for daglig fysisk aktivitet for befolkningen bør være så lav som mulig, dette kan legges til rette gjennom gode kulturelle og sosiale møteplasser i nærmiljøene. Det danner grunnlag

for positive opplevelser og styrker fellesskap og lokal identitet. Kommunen bør være en pådriver for å legge til rette for aktivitet i nærmiljøet gjennom planlegging og bygging av anlegg i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Den viktigste forutsetningen for dette er økt satsning på anlegg for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.

Harstad er omgitt av friluftsområder. Kommunens beliggenhet med nær tilgang til fjell og sjø, samt nære grøntarealer som Folkeparken gir innbyggerne i Harstad et godt utgangspunkt til å være i fysisk aktivitet. Harstad kommune skal være en pådriver for å sikre et allsidig og naturvennlig friluftsliv, tilrettelegge tilkomst til friluftsområder og stimulere til et urbant friluftsliv.

Helse og omsorg

Befolkningsframskriving viser at andelen eldre vil øke de neste årene, noe som tilsier et økende behov for omsorgstilbud. Samtidig blir den yrkesføre andelen av befolkningen mindre. Som tjenesteyter vil kommunen få en utfordring med å tilrettelegge for et godt omsorgstilbud til sine innbyggere.

I *Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer (2015)* synliggjøres noen av utfordringene som må imøtekommes av helse- og omsorgssektoren i Harstad kommune. Utfordringene kan i store trekk knyttes opp mot en aldrende befolkning, boforhold og ensomhet, kosthold og aktivitetsnivå.

Som samfunnsutvikler er det viktig at kommunen jobber mot å redusere behovet for helsetjenester, gjennom forebyggende arbeid. Med utsikter til dramatisk økning i antall eldre over 80 år er det sannsynlig av behovet for omsorgstjenester i kommunen også vil stige. Tiltak som bidrar til at eldre kan bo hjemme og holde seg friske lengre må prioriteres. Her kan nevnes gode bomiljøer med enkel tilgang til viktige funksjoner som nærbutikk, kafé og treningslokaler. Dagaktivitetstilbud er et viktig tiltak for å kunne forlenge tiden brukeren bor hjemme – opplevelse av bedre helse følger også med et slikt tilbud.

Den demografiske utviklingen tilsier at det vil bli et økt investeringsbehov samt behov for økt bemanning, med påfølgende økte driftskostnader. De økonomiske og rekrutteringmessige utfordringene som følger av dette må imøtekommes gjennom målrettet arbeid med fokus på omstilling og innovasjon.

Blant investeringene kan nevnes nytt helsehus i Harstad, som nå er under planlegging. Dette skal være et kompetansesenter med flere funksjoner samlet. Helsehuset vurderes bygget i tilknytning til UNN Harstad.

Kommunedelplan for helse og omsorg ble revidert i 2011, og er planlagt rullert igjen i 2017. Denne gangen som en temaplan, med detaljerende fagplaner. Planen vil være et viktig verktøy for utvikling av tjenestetilbudet.

En rekke faktorer er med på å legge grunnlag for befolkningens helse. Det er derfor viktig å jobbe tverrfaglig med forebyggende helse.

Hovedutfordringer helse og omsorg:

- Økt tjeneste- og ressursbehov i eldreomsorgen
- Flere og mer komplekse oppgaver for kommunen

- *Organisere og gjennomføre omstilling og innovasjon*
- *Rekruttering og kompetanse*

Byutvikling

Harstad kommune har per 1. januar 2016, 24.695 innbyggere, og er dermed Nord-Norges 4. største. Som regionssenter i Sør-Troms og grensekommune mot Nordland fungerer Harstad by som motor for utvikling langt utenfor sine administrative grenser. Et sterkt senter er nødvendig for en bærekraftig bo-, arbeids- og handelsregion. Det er viktig med samferdselsløsninger som binder regionen sammen, næringspolitikk som stimulerer til et mangfold av arbeidsplasser og servicetilbud, gode bomiljøer, og en målrettet satsning på byens sentrum – hjertet i regionhovedstaden Harstad.

Byer og innbyggere	
Tromsø	73 480
Bodø	50 488
Rana	26 039
Harstad	24 695
Alta	20 097
Narvik	18 787

Siden forrige planstrategi ble vedtatt har en rekke store utviklingsprosjekter blitt igangsatt. Harstadpakken, Hålogalandsveien, Statoilbygget, Sjøkanten og Kanebogen senter er alle prosjekter som påvirker Harstad som bykommune, og som vil skape ringvirkninger i lokalsamfunnet. Utbygging av handelsområder utenfor sentrum, som Sjøkanten og Kanebogen, vil bidra til å styrke Harstads posisjon som handelssentrum i regionen. Samtidigheten i, og omfanget av, disse store prosjektene kan bli en utfordring for sentrumshandelen.

Sentrumsplanen påpeker viktigheten av formelt samarbeid mellom aktørene i sentrum for å styrke sentrums posisjon som handelsby.

Sentrumsplanen har vært under utarbeiding siden 2013, og planlegges vedtatt i 2016. Målet med planen, slik det er skissert i kommuneplanen, er *å skape et sentrum som fremstår som levende og attraktivt, og som kan gi befolkningsvekst for Harstad*. Oppfølging av sentrumsplanen må prioriteres hvis man skal nå målene i kommuneplanen. Gjennom planarbeidet er det avdekket en rekke utfordringer og muligheter i sentrum. For å imøtekomme disse kreves videre tiltak og oppfølging i årene som kommer.

- Gater er i stor grad utformet som veianlegg og skaper barrierer og hemmer tilgjengelighet og øker avstand mellom funksjonene. Dette gjør at det blir lite attraktivt og vanskelig å bevege seg mellom funksjonene.
- Harstad har en god kvartalsstruktur, men hvor mange kvartaler er ufullstendige og med åpne flater som domineres av parkering.
- Etter en gjennomgang av arealsituasjonen i sentrum er det estimert ca. 26.245m² med ledig kontor- og butikkareal. Det er stort potensial for fortetting.
- Et passivt fasadebilde ved at mange av bygårdene har funksjoner mot gateplan som ikke kommuniserer eller innbyr til aktivitet (for eksempel bank- og forsikring, store tildekkede vindusflater også videre).
- Samlet sett er det god parkeringskapasitet i sentrum. Det er for lav dekningsgrad (for få parkerte biler) i flere av sentrumsanleggene og det er ikke mangel på ledige plasser.
- En sentrumsplan skal legge til rette for en enklere saksbehandling av byggeprosjekter og gi en klar føring for de enkelte prosjekter som skal ivareta helheten. Skal dette

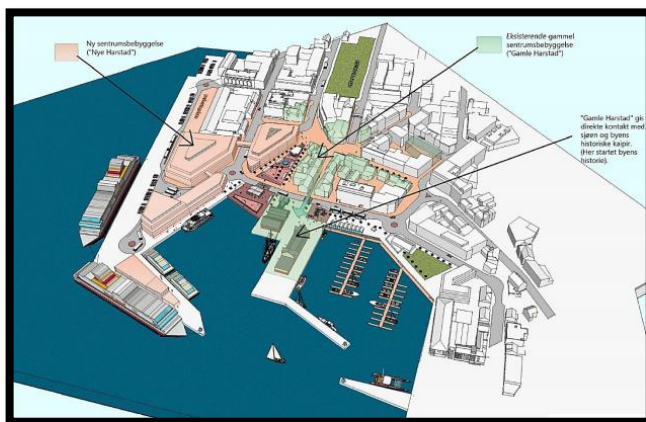

fungere er det viktig at sentrumsplanen blir videreført og gjort handlekraftig med gode oppfølginger av tiltak, samt en tydelig sammenkobling med øvrige kommunale planer.

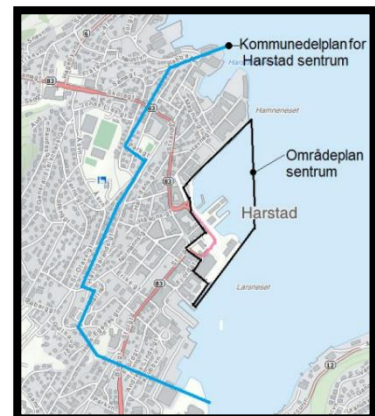
- Harstad sentrum er regionens kollektivknutepunkt, men svikter på noe av det viktigste for kollektivbrukere; forutsigbarhet og komfort. Med satsingen i veipakke Harstad skal det etableres et nytt kollektivtilbud. Sentrumsplanen må legge til rette for et samlet kollektivknutepunkt for hurtigbåt og buss. Konkret betyr dette at vi må skape en situasjon hvor kollektivtrafikken får forrang foran biltrafikk.
- Harstad sentrum ligger i sykkelavstand for en stor andel av byens befolkning. Med veipakke Harstad får sentrum nå veitrase tilrettelagt med sykkelfelt.
- Harstad sentrum er naturlig geografisk sentrum i kommunen og til deler av regionen. I tillegg er sentrum regionens viktigste senter for handel og ledende arbeidsplassområde. Likevel ser vi at dette blir i stadig større grad utfordret av nyetableringer like utenfor sentrum som har stor tiltrekningskraft. Denne utfordringen er særlig stor da sentrum er usammenhengende programmert og har dårlige funksjonelle gangforbindelser.
- Sentrum har ingen entydige kontaktpunkt for nye interessenter. Det finnes ingen komplett oversikt over ledige lokaler og arealer. Det er ingen felles satsning for å få nye aktuelle butikk- og servicetilbud til sentrum og ingen felles strategi for åpningstider og markedsføring. Sentrum er med andre ord svakest der kjøpesentrene er best.

Innenfor Harstad sentrum er det spesielt tre prosjekter som vil ha betydning for sentrumsutviklingen:

Ny sentrumshavn. Planprogrammet for *Områdeplan for Harstad havn, Larsneset og busstorget* er vedtatt. Områdeplanen er et samarbeid mellom Harstad kommune, Harstad Havn KF og Kjøpesenter Nord AS. Sentrumsplanen skal legge de overordnede føringene for struktur, volumoppbygging og ferdselsnett m.v. til områdeplanen. Områdeplanen kan/skal tas opp til behandling samtidig som Sentrumsplanen.

Prinsippskisse for ny havnestruktur

Kaarbøområdet er et viktig transformasjonsområde i Harstad sentrum. Med etableringen av Statoil-bygget er det startet en omformingsprosess av dette området fra industriformål til mer urbane kvaliteter. Dagens verftsdrift vil bestå og utvikle seg, men arealet rundt skal utvikles til andre formål.

*Fra Bruks og verneplan
for Harstad Skipsindustri*

Harstadpakken er vedtatt og tiltak igangsatt. Tiltakene vil få stor betydning for byen, ved mindre gjennomgangstrafikk i sentrum, bedre framkommelighet for syklende, samt ny kollektivløsning. Prosjektet er et samarbeid mellom Harstad kommune, Troms Fylke og Statens Vegvesen.

Transport

Flere store samferdselsprosjekter er under gjennomføring i og rundt Harstad kommune.

- Hålogandsveien binder regionen tettere sammen og bidrar til en tettere bo- og arbeidsmarkedsregion.
- Bjarkøyforbindelsen er planlagt ferdigstilt i 2018. Veiforbindelser mellom Grytøy, Bjarkøy og Sandsøy vil forenkle kommunikasjonen mellom øyene, og mellom øyene og Harstad sentrum. Premissene for øyriket som bo- og arbeidsområde og som fritidsområde vil endre seg med økt tilgjengelighet.
- Hurtigbåten spiller en viktig rolle i kommunikasjonen innad i kommunen, og mellom byene i regionen. Det må jobbes for å opprettholde og forbedre tilbudet.
- Harstadpakken er et prosjekt som innebærer oppgradert veisystem, tunnel som avlastning for sentrum, gang- og sykkelstier, samt nytt kollektivsystem.
- Harstad Havn er en moderne stamnetthavn med regionale funksjoner i forhold til tilstøtende regioner (Sør-Troms, Ofoten, Vesterålen og Lofoten). I Harstad Havn KF Strategiplan er det to store prosjekter som prioriteres: Kai Seljestad (nå ferdigstilt) og Ny sentrumshavn (inngår i *Områderegulering for Harstad havn, Larsneset og busstorget*). Harstad er en viktig flerbrukshavn som betjener:
 - industri og næringsliv
 - fiskerisektoren
 - basefunksjoner og beredskap
 - passasjerer og turisme
 - fritidsbåteierens behov.
- Stien langs sjøen er prioritert gjennom sentrum i sentrumsplanen. Den opparbeidede delen på Trondenes representerer en stor verdi som rekreasjonsområde, og bidrar til å øke attraktiviteten for beboere og besøkende. En sammenhengende sti fra Trondenes til Gangsås vil gjøre sjøfronten tilgjengelig for allmennheten, og fungerer både som folkehelse- og stedsutviklingstiltak. Den innarbeides nå i kommuneplanens arealdel.

Miljø og energi

Fra kommuneplanen er målet å være Miljøbyen Harstad. I Harstadpakken er målet å redusere personbiltrafikken samt øke andelen miljøvennlige reiser. For å nå miljø- og klimamålene må temaet prioriteres overordnet, og nedfelles gjennom hele plansystemet. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene er et viktig hjelpemiddel i dette arbeidet. Miljøvennlig byutvikling må være et hovedfokusområde i kommunens samfunnsplanlegging.

- Fortetting er en forutsetning for å redusere transportbehovet, og vil gi et bedre grunnlag for utvikling av kollektivtransporttilbudet, samt tilrettelegging for gående og syklende.
- Harstadpakken ble vedtatt og tiltakene er nå under utbygging. Dette er et prosjekt som innebærer oppgradert veisystem, tunnel som avlastning for sentrum, gang- og sykkelstier, samt nytt kollektivsystem.
- Per i dag er ikke gang- og sykkelveinett bundet sammen til et helhetlig og sammenhengende veinett. Satsing på miljøvennlig transport – som buss, sykkel og gange – bidrar til et bedre nærmiljø i form av større trygghet, renere luft og mindre støy.
- Fortetting må gjøres på en slik måte at man likevel beholder tilstrekkelig grøntarealer.
- Lokal forurensing må reduseres for bedre luftkvalitet.
- Ren Harstad Havn: Harstad kommune har, i samarbeid med Miljødirektoratet og Kystverket, gjennomført et omfattende oppryddingsarbeid for å redusere miljøgifter i sjøbunnen. Resultatene av oppryddingen skal årlig fram til 2024.
- Forsøpling: Forsøpling handler om holdninger. Forbedret og lettere tilgjengelig informasjon om korrekt avfallshåndtering er derfor et satsningsområde. I tillegg vil stadig forbedring og utvikling av renovasjonsordningen være aktuelt.
- Forurenset jord: De høyeste konsentrasjonene av miljøgifter i overflatejorda forekommer ved skipsverftene og industriområdene, samt ved tidligere avfalls- og industrifyllinger.

Kulturmiljø

Harstad er en relativt ung by, og feiret 100-års jubileum i 2004. Historien er en viktig identitetsbærer for sentrum. Sjørettet industri la mye av grunnlaget for hvor byen skulle ligge, og i dag rammes sentrum inn av skipsverft i nord og sør. I 2009 ble det skrevet en NIKU-rapport på oppdrag av Harstad og Bjarkøy kommune. Rapporten beskriver kulturminner og kulturmiljøer i disse to kommunene.

Det er i forbindelse med verftsindustriens behov for modernisering og opprustning av industriområder på Kaarbøtomta og i Samasjøen initiert et eget prosjekt: **Bruks og verneplan for Harstad skipsindustri**. Prosjektet er et samarbeid mellom Harstad kommune, Harstad skipsindustri og Troms fylkeskonservator. Det anbefales at prosjektet videreføres som tiltak i sentrumsplanen.

Det skal i perioden utarbeides en temaplan for kultur, reiseliv og opplevelse, med fokus på næringspotensialet på dette området. Kulturminner og kulturmiljø vil være en viktig del av denne planen.

Prosjekt i regi av Sør-Troms museum om utvikling av Trondenes som destinasjon. Skisse av Jim Myrstad.

Boligbygging

Boligbyggingen i Harstad endret seg på 1980-tallet, hvor den gikk fra å være kommunalt regulert og tilrettelagt, til å skje i regi av private utbyggere og aktører. Kommunen ble etter hvert i liten grad selvstendig tiltakshaver, med noen få unntak. Private utbyggere har i all vesentlighet utviklet, regulert og utbygd boligfeltene – og de aller fleste tomtene har vært klausulert.

Harstad kommune har et overordnet ansvar for hvordan kommunen skal utvikles, og gjennom dette også ivareta viktige samfunnsmessige behov og oppgaver. I dette ligger også ivaretagelse av de mest sårbare, som ikke klarer å skaffe seg bolig i det ordinære boligmarked.

Plan og bygningsloven beskriver myndighet og ansvar, samt oppgaver og hensyn som det er viktig å ivareta. Det er viktig at kommunen både er en tydelig premissgiver samtidig som pådriver og tilrettelegger for den fremtidige boligbygging og utvikling i kommunen.

Kommunen har ansvar for helheten, og dette må forankres og synliggjøres i både Kommuneplanens areal- og samfunnsdel. Planstrategier, virksomhetsplaner og temaplaner kan utdype og konkretisere dette nærmere. Virkemiddelet utbyggingsplaner, etter Plan og bygningsloven kap. 17, tas i bruk etter at kommunestyret har fattet planvedtak i 2016 for ny arealdel i kommuneplanen.

Boligpolitisk handlingsplan (BPH) for Harstad kommune er en temaplan under utarbeidelse. BPH skal være kommunens strategiske og styrende plandokument for kommunens boligpolitiske arbeid. Planen skal beskrive kommunens utfordringer på området og hvordan disse foreslås og prioriteres løst, blant annet gjennom mål og virkemiddelbruk.

For å løse de fremtidige utfordringer og samtidig ta ansvar ved en helhetlig boligpolitikk, hvor også de svakest stilte ivaretas, kreves det at kommunen i større grad blir en synlig aktør også i den fremtidige boligbyggingen i kommunen.

Gjennom tydelig boligpolitikk, aktiv myndighetsutøvelse og forutsigbarhet vil kommunen kunne legge til rette for et godt og gjensidig samarbeid med de ulike aktører innen næringsliv og byggebransje.

Som kunnskapsgrunnlag for Harstad kommunes boligplanlegging foreligger blant annet en **boliganalyse**, utarbeidet av Asplan Viak i 2015. Rapporten kan leses på kommunens nettsider.

Aktuelle stikkord for videre planarbeid: Fortetting, gode bomiljøer, kvalitet, transport, rekreasjon, folkehelse.

Øyriket

Harstad og Bjarkøy kommuner slo seg fra og med 2013 sammen og dannet nye Harstad kommune. Samtidig ble veiforbindelsen mellom Grytøya og Bjarkøya, og Grytøya og Sandsøya vedtatt utbygd. Denne er planlagt ferdigstilt i 2018, og vil forenkle transporten i øyriket. Forbindelsen vil få betydning for øyriket som bo-, nærings-, og fritidsområde. Det er imidlertid viktig at øyriket betjenes av gode kollektivløsninger, også etter at veiforbindelsen ferdigstilles.

I 2013 ble det vedtatt å igangsette en mulighetsstudie for øyriket. Dette er ikke gjennomført. Når kommuneplanen nå skal rulleres for første gang etter kommunesammenslåingen vil det være nødvendig å sette fokus på utvikling i øyriket.

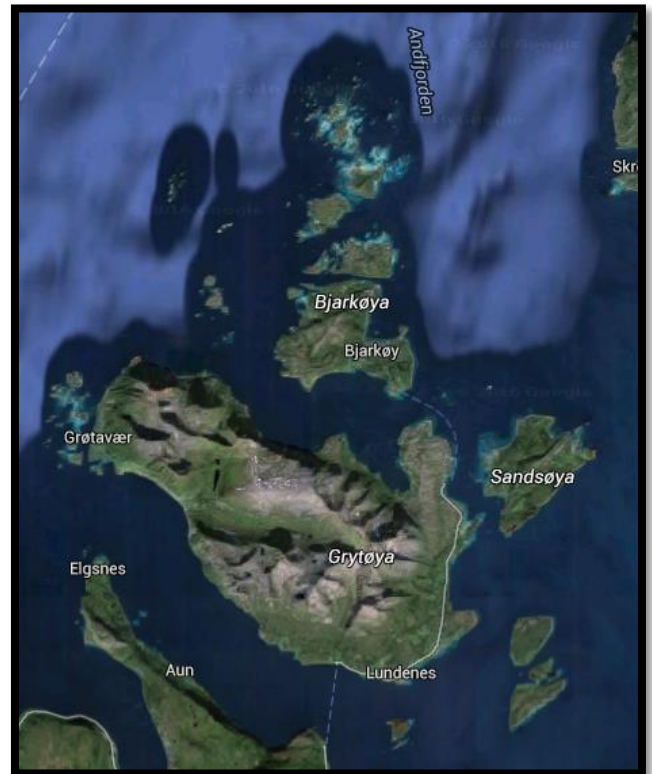
Tore Hunds rike er et prosjekt i regi av Sør-Troms Regionråd, og en del av Imella-prosjektet. Illustrasjonen til høyre viser vikingskipbygningen slik den er planlagt på Bjarkøya, kjent for sin historie som bosted i vikingetiden, og hjemplassen til Tore Hund.

I videre planlegging av øyriket er det viktig å sette fokus på næringsutvikling og sjøveis kommunikasjon.

Kommunestyret har vedtatt å nedsette et kommunedelsutvalg for øyriket. Dette skal ivareta øyrikets interesse i plan- og utviklingsarbeid.

Befolkning	2000	2005	2010	2016
Grytøya	594	531	477	447
Bjarkøya	413	333	300	284
Sandsøy	120	107	105	94
Kjøtta	9	4	7	11
Meløyvær	9	15	3	6
	1145	990	892	842

Elevtall	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Grytøya	40	43	38	37	34
Bjarkøya	40	38	33	30	28
	80	81	71	67	62

Befolkningstallet i øyriket går ned. Tabellen til venstre viser befolkningsutviklingen¹ fra 2000 til 2016.

I dag er det to skoler i øyriket, en på Bjarkøya og en på Grytøya. Tabellen til venstre viser forventet elevtallsutvikling ved de to skolene. Antall elever er forventet å reduseres de neste årene. Med ferdigstilt veiforbindelse vil det være naturlig å vurdere fremtidig skolestruktur i øyriket. Faktorer som må ligge til grunn for en slik vurdering må bygge på pedagogisk kvalitet og læringsmiljø, kommuneøkonomi og skolens funksjon i et stedsutviklingsperspektiv.

Sentrale satsningsområder i planperioden

Framskrivning for utvikling i befolkningssammensetningen viser at Harstad vil få en eldre befolkning de neste årene. Andel barn og unge vil ligge stabilt, mens andel eldre vil øke kraftig. Befolkningen på 80+ år vil få den kraftigste økningen i tidsrommet 2025-2030, og vil mer enn fordobles innen 2040. Dette medfører økt tjenestebehov samtidig som andelen innbyggere i arbeidsfør alder blir mindre.

Når det gjelder kommuneøkonomien har Harstad kommune de siste årene gjennomført en stor omstilling med sikte på å redusere driftsutgiftene for å få en sunn kommuneøkonomi som gir handlingsrom for utvikling og fornying. Regnskapet for 2015 viser et akseptabelt driftsresultat. Likevel har Harstad kommune fortsatt et høyere driftsnivå enn sammenlignbare kommuner, spesielt innenfor de store tjenesteområdene pleie og omsorg og grunnskole. Harstad kommune har en høy langsiktig gjeld. Det er planlagt store investeringer i økonomiplanperioden, noe som medfører at gjelden vil øke ytterligere og at en større andel av inntektene vil gå med til å dekke renter og avdrag. Rentenivået er historisk lavt og det må på sikt tas høyde for økning. Sammen med økte fremtidige pensjonskostnader, demografiske utfordringer samt forsinket vedlikehold vil dette kunne føre til ytterligere omstilling.

Hovedutfordringene kan oppsummeres som:

- Befolkningssammensetning
- Tjenestebehov
- Kommunal økonomi

Kommunen er tjenesteyter, men også samfunnsutvikler. Gjennom strategisk utvikling de neste årene må kommunen imøtekomme utfordringene med by- og stedsutvikling gjennom fokus på næringsutvikling, fortetting og transport, gode bomiljøer, utdanning, idrett og kultur, integrering og inkludering:

Byutvikling: Harstad er en by i vekst. Det pågår for tiden store prosjekter som vil påvirke Harstad som regionsenter og som lokalsamfunn. Strategisk byutvikling vil være svært viktig for å styre vekstviljen i en bærekraftig retning, både økonomisk, sosialt og miljømessig.

Flere av prosjektene bidrar til å styrke Harstad som handelssenter i et regionalt perspektiv, men vil samtidig kunne skape utfordrende konkurranse for Harstad sentrum. Det er siden 2013 jobbet med en kommunedelplan for Harstad sentrum. Det må i planperioden prioriteres å ferdigstille sentrumsplanen, samt følge opp tiltak i denne.

Fra kommuneplanen er målet å være Miljøbyen Harstad. I Harstadpakken er målet å redusere personbiltrafikken samt øke andelen miljøvennlige reiser. For å nå miljømålene må miljø prioriteres overordnet, og nedfelles gjennom hele plansystemet.

Strategisk arealplanlegging med fokus på *fortetting med kvalitet* når det gjelder sosiale møteplasser, miljø & transport og økonomisk vekst er nøkkelen for å utvikle en attraktiv by. Attraktive byer tiltrekker seg kompetanse. Kompetansen er grunnlaget for nye næringer og vekst i arbeidsplasser.

Vi må fokusere på:

- Ferdigstilling og tiltaksoppfølging av sentrumsplanen
- Fortetting

- Utbygging av gang- og sykkelstier

Forebyggende helse: Harstad kommune har i dag økonomiske utfordringer innen helse- og omsorgssektoren. Harstad kommune bruker mer ressurser enn sammenlignbare kommuner, og enhetene har utfordringer med å drive i balanse. Den demografiske utviklingen tilsier et økt behov for tjenester i årene framover. Forebyggende arbeid må prioriteres tverrsektorielt for å sikre at så mange som mulig er i arbeid, og at så mange som mulig holder seg friske så lenge som mulig.

Vi må fokusere på:

- Strategisk utbygging av omsorgsboliger*
- Organisering og gjennomføring av omstilling og innovasjon i helse- og omsorgssektoren*
- Gode bomiljøer*
- Forebygge frafall i videregående skole og opplæring*
- Ung helse*
- Idrett og kultur*
- Integrering og inkludering*

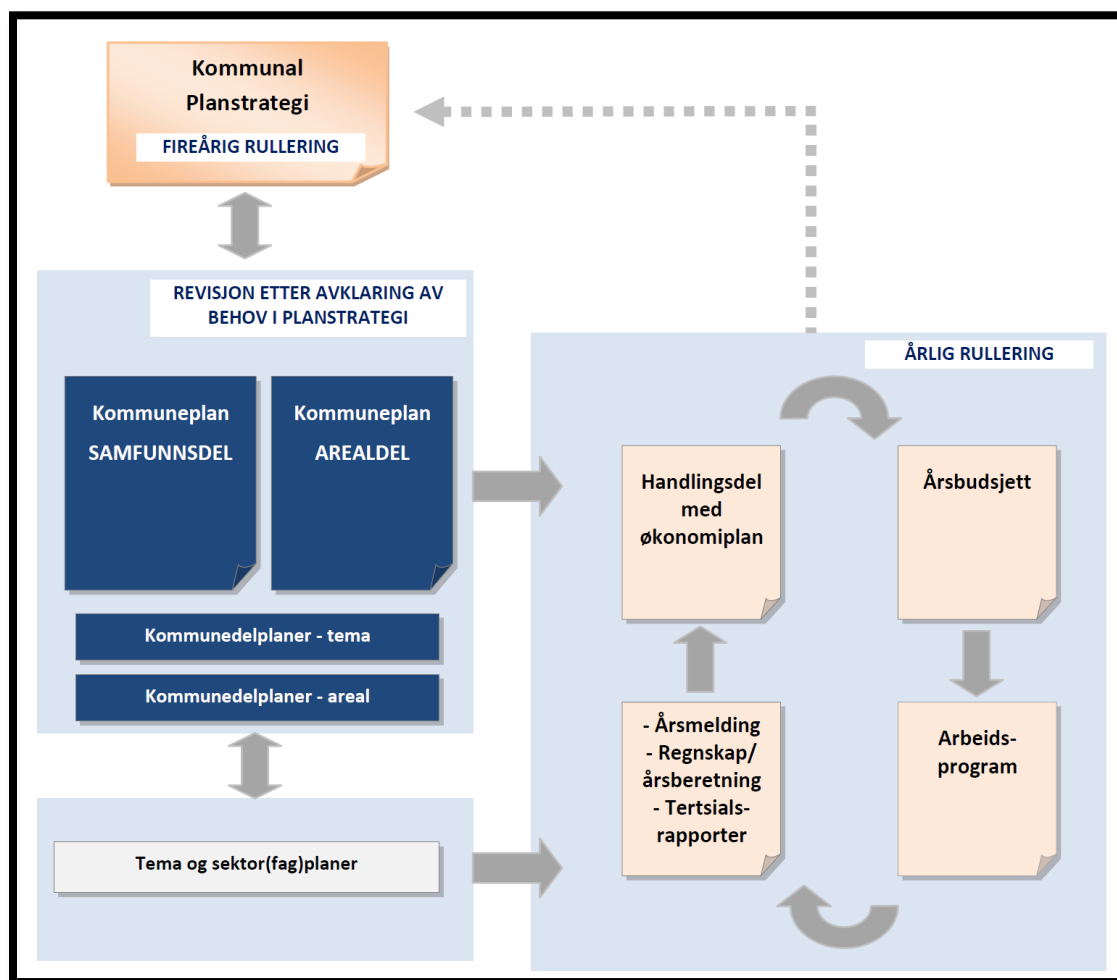
Næringsutvikling: Et allsidig næringsliv er viktig for et sterkt arbeidsmarked. Harstad er regionssenter i Sør-Troms, en rolle som også strekker seg over fylkesgrensa til Nordland. Handels-, arbeids- og serviceregionen fungerer uavhengig av administrative grenser. Gode infrastrukturløsninger må sikres, utvikles og tilrettelegges for næringsutvikling i hele kommunen, og regionen for øvrig. Det jobbes aktivt regionalt med steds- og næringsutvikling.

Vi må fokusere på:

- Transport- og kommunikasjon*
- Allsidig næringsliv*

Planstatus og -evaluering

Illustrasjon kommunens plansystem

Kommuneplanens samfunnsdel 2009-2025 «Ved egne krefter for fremtids Harstad»

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede strategiske styringsdokument. Planen legger føringer for økonomiplanen, årsbudsjettet, virksomhetsplanen og alle andre kommunale planer. Kommuneplanens samfunnsdel «Ved egne krefter for fremtids Harstad» er kommunepolitikernes hovedverktøy for å gi en samlet og synlig retning på kommunens utvikling i et 12 års perspektiv.

Kommuneplanens samfunnsdel er hjemlet i plan- og bygningsloven, og skal behandle langsiktige utfordringer, herunder miljømessige utfordringer og utfordringer knyttet til universell utforming, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, for sektorene og for utvalgte målgrupper. Kommuneplanens samfunnsdel skal samordne sektorenes planer. Den skal gi retningslinjer for gjennomføring av mål og strategier, både i den kommunale virksomheten og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private. All den kommunale sektorplanleggingen bør være forankret i kommuneplanens samfunnsdel, eventuelt som kommunedelplanlegging på bakgrunn av samfunnsdelen.

Skal samfunnsdelen i kommuneplanen ha noen funksjon, må den gi grunnlag for konkrete prioriteringer, og bidra til gode helhetsløsninger og forutsigbare rammevilkår både for sektorenes virksomhet og for befolkningen. Samfunnsdelen skal også gi grunnlaget for prioriteringer i arealdelen, f.eks. knyttet til arealbehov for ulike funksjoner, valg av infrastruktur, boligpolitikk og næringspolitikk, kommunal service mm.

Kommuneplanens samfunnsdel 2009-2025 «Ved egne krefter for fremtids Harstad» har fire hovedsatsningsområder, med tilhørende mål og strategier:

Befolkningsvekst

- bli en attraktiv kommune der folk ønsker å bo og bedrifter etablere seg

Aktiv næringspolitikk

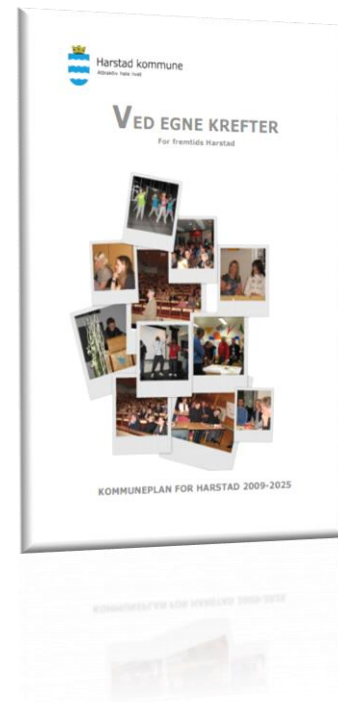
- med fokus på variert næringspolitikk

Miljøbyen Harstad

- med satsing på en bærekraftig og livskraftig kommune

Fra vugge til grav

- med spesielt fokus på barn, tilflyttere og kultur.
- Attraktivt hele livet

Visjonene fra samfunnsplanen er konkretisert i en fireårig handlingsplan. Handlingsplanen skal rulleres årlig, i sammenheng med kommunens virksomhetsplan og budsjett.

På denne måten vil man sørge for sammenheng mellom ønsket utvikling og økonomistyring.

Evalueringen av samfunnsdelens handlingsplan er vedlagt planstrategien. En del tiltak er gjennomført, en del er delvis gjennomført, men mangler finansiering, mens noen ikke er iverksatt. Flere av tiltakene som er gjennomført utløser/synliggjør behov for videre prosjekter som vil være nødvendige å prioritere for oppnåelse av ønsket utvikling.

Siden kommuneplanen ble vedtatt i 2009 er de lokale forutsetningene for samfunnsutvikling i noen grad endret. **Dette har utløst behov for rulling av kommuneplanen:**

- Fra 01. januar 2013 er Bjarkøy og Harstad slått sammen til nye Harstad kommune. For øyeblikket foregår også samtaler med andre kommuner om mulig sammenslåing. Endelig avgjørelse vil her bli tatt innen 1. juli 2016.
- Bjarkøyforbindelsen er planlagt ferdigstilt høsten 2017. Veiforbindelser mellom Grytøy, Bjarkøy og Sandsøy vil forenkle kommunikasjonen mellom øyene, og mellom øyene og Harstad sentrum. Premissene for øyriket som bo- og arbeidsområde og som fritidsområde vil endre seg med økt tilgjengelighet.

- Harstadpakken ble vedtatt og tiltakene er nå under utbygging. Dette er et prosjekt som innebærer oppgradert veisystem, tunnel som avlastning for sentrum, gang- og sykkelstier, samt nytt kollektivsystem.
- Planarbeidet for sentrumsplanen ble finansiert og forventes vedtatt i 2016. En rekke oppfølgingsprosjekter vil være nødvendig for å sikre at utviklingspotensialet i sentrum utnyttes.
- Delvis omforming av verftsområdet sør for sentrum til kontor- og boligformål. Statoils etablering her er viktig. Dette området har, med sin nærhet til sentrum, fortsatt stort omformingspotensial.
- Utvidelse av Sjøkanten og Kanebogen bidrar til å øke Harstads posisjon som regionalt handelssentrum. Samtidig fører det til økt konkurranse for sentrum, og nødvendiggjør prioritering av utviklingsprosjekter i sentrum i tiden framover.
- *Stien langs sjøen* er prioritert gjennom sentrum i sentrumsplanen. Den opparbeidede delen på Trondenes representerer en stor verdi som rekreasjonsområde, og bidrar til å øke attraktiviteten for beboere og besøkende. En sammenhengende sti fra Trondenes til Gangsås vil gjøre sjøfronten tilgjengelig for allmennheten, og fungerer både som folkehelse- og stedsutviklingstiltak. Den innarbeides nå i kommuneplanens arealdel.
- Høyskolen i Harstad er fra 1. januar 2016 blitt en del av UiT - Norges Arktiske Universitet.
- Hålogalandsveien binder regionen tettere sammen, og bidrar til en større bo- og arbeidsmarkedsregion.

Arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel startes opp høsten 2016, med forventet politisk behandling i løpet av 2017.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen som behandles i samfunnsdelen og hvilke utslag og behov dette gir for arealbruken, og hvordan arealene samlet sett bør disponeres for å løse oppgaver og behov som avklares i samfunnsdelen. En samlet arealplan er nødvendig for å sikre en planmessig og forsvarlig arealutnytting, og for å beskytte arealene mot uoverveide arealinngrep og uhensiktsmessig bygge- og anleggsvirksomhet mv.

Planen er rettslig bindende for framtidig arealbruk i kommunen. Kommunal planstrategi skal inneholde retningslinjer for langsiktig arealbruk. Arealstrategien skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

Harstad kommunes gjeldende arealplan ble vedtatt i 2010. I kommunal planstrategi 2012-2015 ble det fastsatt en delvis rullering av kommuneplanens arealdel i 2013: *«Kommuneplanens arealdel revideres for å bli oppdatert til ny PBL, samt inkludere kyst- og strandsone, tilrettelegging for attraktivt bolig og næringsareal, lokalisere tomter til offentlige institusjoner, samt vurdere handelsstrukturen på ny.»*. Videre var kommunesammenslåingen mellom Harstad og Bjarkøy et viktig premiss for rulleringen.

Rulleringen av kommuneplanens arealdel forventes behandlet politisk i løpet av 2016.

Kommunedelplaner/temaplaner

I henhold til PBL § 11-1 kan kommunedelplan brukes som betegnelse på en plan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder (sektorer). Det kan utarbeides kommunedelplan for ethvert tema eller virksomhetsområde hvor dette er hensiktsmessig. Det kan også utarbeides kommunedelplaner for arealbruk, jf. § 11-5 første ledd. Det er kommunestyret som avgjør om det skal settes i gang arbeid med en separat kommunedelplan, ev. at det aktuelle temaet i stedet tas opp som et tema innenfor en samlet kommuneplan.

Paragrafen bestemmer videre at det for alle kommunedelplaner skal utarbeides planprogram jf. PBL § 4-1. Videre skal kommunedelplaner ha en egen handlingsdel med anvisning på tiltak for gjennomføringen av planens målsettinger innenfor kommuneplanperioden på fire år. Videre forutsetter bestemmelsen en årlig rullering og eventuell revisjon i sammenheng med den årlige rulleringen av handlingsprogrammet og arbeidet med økonomiplanen.

Kommunedelplaner vil kunne egne seg på områder hvor den samfunnsmessige betydningen anses stor, samt for politikkområder hvor kommunestyret ønsker ekstra fokus og trykk. I andre tilfeller og generelt vil det være hensiktsmessig å holde seg til kommuneplanens samfunnsdel. Dette fordi kommunedelplaner inneholder ressurskrevende krav til prosess og rulleringer. Uansett er det viktig at alle kommunedelplaner er godt forankret i kommuneplanens samfunnsdel. Hvis kommuneplanen og kommunedelplaner utvikles uavhengig av hverandre, vil ikke plansystemet fungere som sektorsamordnende og styrende.

Planbehovet kan også løses med temaplaner. Med en temaplan er man fristilt fra kravene om planprogram, og står mer fritt til å legge opp planarbeidet etter hva man mener er hensiktsmessig etter planens tema, nivå og omfang. Det er likevel viktig å legge opp til gode medvirkningsprosesser, samt samkjøre med målsetninger fra kommuneplanen.

I Harstad er det vurdert behov for revidering, eller utarbeiding av nye, utdypende kommunedelplaner og temaplaner innen flere områder:

- Kommunedelplan for sentrum. Ny plan. Under utarbeidelse. Forventet behandlet i 2016. Planarbeidet har synliggjort behov for nye eller detaljerende prosjekter:
 - Parkeringsstrategi
 - Områderegulering for Harstad havn, Larsneset og busstorget.
 - Tiltakspfølging og prioritering blir viktig!
- Boligpolitisk handlingsplan. Ny plan. Temaplan. Under utarbeidelse. Forventet behandlet i 2016.
 - BPH skal være kommunens strategiske og styrende plandokument for kommunens boligpolitiske arbeid
- Regional næringsstrategi. Ny plan. Regional plan i regi av Sør-Troms Regionråd. Del av nasjonalt byregionprosjekt. Forventes behandlet i 2017.
 - Næringsplan. Temaplan. Erstatte gjeldende *Næringsplan 2009-2013*. Følge av Regional næringsstrategi. Forventes behandlet i 2018.
 - Petroleumsstrategi. Temaplan. Erstatte petroleumsstrategien fra 2012. Forventes behandlet i 2016.

- Plan for kultur, reiseliv og opplevelse. Ny plan. Temaplan. Forventes behandlet i 2017.
 - Plan for utvikling av primærnæringene. Ny plan.
- Miljø og energiplan. Temaplan. Erstatte *Energi og Klimaplan 2010-2013* og *Miljø- og klimaplan 2008-2011*.
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse. Erstatte *Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse 2010-2013*. Forventes behandlet i 2016.
- Kulturplan. Temaplan. Forrige kulturplan utarbeidet i 2005. Forventes behandlet i 2018.
- Strategisk plan for oppvekst. Ny plan. Temaplan. Vedtatt i 2015.
 - Handlingsplan mot vold og overgrep. Ny. Forventes behandlet i 2017.
 - Handlingsplan mot barnefattigdom. Ny. Forventes behandlet i 2017.
- Plan for helse og omsorg. Temaplan. Erstatte *Kommunedelplan for helse og omsorg 2011-2025*. Forventes behandlet i 2017. Utarbeides som overordnet strategi, med tilhørende fagplaner:
 - Kommunal demensplan. Ny. Forventes behandlet i 2016.
 - Psykiatriplan. Ny. Forventes behandlet i 2016.
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan. Erstatte *Rusmiddelpolitisk handlingsplan 01.07.2012-30.06.2016*. Forventes behandlet i 2016.
- Harstad Havn KF Strategiplan. Erstatte *Strategiplan 2013-2018*. Forventes behandlet i 2017.
- Kystsoneplan. Revidere Harstad kommunes del av interkommunale *Kystplan Midt- og Sør-Troms*, vedtatt i 2015. Forventes behandlet i 2018.
- Trafikksikkerhetsplan. Temaplan. Erstatte *Trafikksikkerhetsplan* fra 2010. Forventes behandlet i 2017.
- Transport- og kommunikasjonsstrategi. Ny plan.
- Områdeplan Kanebogen/Medkila. Ny. Forventes behandlet 2017.

Handlingsplan for universell utforming og Plan for folkehelse og helsefremmende arbeid er tatt ut av planstrategien fra forrige gang. Temaene vil isteden bli ivaretatt gjennom rullering av kommuneplanen, og ellers i alt av planarbeid og saksbehandling.

Planoversikt

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	16	17	18	19	Finansiering	Begrunnelse / merknader
Overordnede planer								
Kommunal planstrategi	2016	ØKO	X				Rådmannen	PBL
Kommuneplanens samfunnsdel	2009	ØKO		X			VHP	PBL
Kommuneplanens arealdel	2010	ABY	X				VHP	PBL
Virksomhetsplan/ økonomiplan/ budsjett	Årlig	ØKO	X	X	X	X	Rådmannen	Kommuneloven
Beredskapsplan	2014	RÅD	X	X	X	X	Rådmannen	Lov om kommunal beredskapsplikt, sivilbeskyttelsesloven
ROS	2015	RÅD				X	Rådmannen	
Samfunns- og næringsutvikling								
Kommunedelplan for sentrum	Ny	ABY	X				VHP	
Boligpolitisk handlingsplan	Ny	BYG	X				VHP	
Regional næringsstrategi	Ny	Næringssjef /reg.råd		X				Byregionprosjekt
Næringsplan	2009	Næringssjef			X		VHP	Følge av Byregionprosjektet
Petroleumsstrategi	2012	Næringssjef	X				VHP	
Plan for kultur, reiseliv og opplevelse (KRO)	Ny	Næringssjef		X			VHP	
Plan for primærnæringer	Ny	ABY		X			VHP	
Miljø og energiplan	2010, 2008	ØKO	X				VHP	(ny plan skal erstatte 2 planer)
Kultur								
Kulturplan/strategi	2005	KULT			X		VHP	
Rammeplan for kulturskolen	Ny	KULT	X				Statlig	Statlig, men vedtas av kommunestyret
Den kulturelle skolesekken, handlingsprogram	Årlig	KULT	X	X	X	X	VHP	Vilkår for deltagelse og midler
Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse	2006	ØKO/DRU	X				VHP	
Anleggsplan idrett, handlingsprogram	Årlig	DRU	X	X	X	X		Vilkår for midler
Barn og unge								
Plan for etter- og videreutdanning i skolesektoren	Årlig	ØKO	X	X	X	X	VHP	
Plan for kompetanseheving i barnehage	Ny	ØKO	X					
Strategisk plan for oppvekst	2015	BUT				X	VHP	
Handlingsplan mot vold og overgrep	Ny	BUT		X				Tiltak i Strategisk plan for oppvekst
Handlingsplan mot barnefattigdom	Ny	BUT		X				Tiltak i Strategisk plan for oppvekst
Velferd og helse								
Plan for helsemessig- og sosial beredskap	Årlig	Helsehuset	X	X	X	X	VHP	Rulleres årlig
Kommunedelplan for helse og omsorg	2011	ØKO		X			VHP	Kommunehelse- tjenesteloven
Kommunal Demensplan	Ny	ØKO	X					
Psykatriplan	Ny	Omsorg	X					

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	16	17	18	19	Finansiering	Begrunnelse / merknader
		Stangnes						
Rusmiddelpolitisk plan	2012	Helsehuset	X					Opptrappingsplan for rusfeltet
Integreringsplan		Rådmannen/ NAV		X				
Areal og transport								
Havneplan / strategiplan	2013	HHKF		X			HHKF	
Parkeringsstrategi	Ny							Følge av sentrumsplanen
Strategi for ladestasjoner for elbil	Ny	ØKO	X					Innarbeides senere i parkeringsstrategien
Områderegulering for Harstad havn, Larsneset og busstorget	Ny							Følge av sentrumsplanen
Kystsoneplan	2015	ABY			X			
Trafikksikkerhetsplan	2010	DRU		X			VHP	
Transport- og kommunikasjonsstrategi	Ny	DRU			X		VHP	
Plan for vedlikeholdsbehov på kommunale veger, med forslag til prioriteringer		DRU	X				VHP	
Områdeplan Medkila/Kanebogen (B3,B4)	Ny	ABY		X			VHP	Boligutbygging

